

ХАРАКТЕРИСТИКА РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотация. Визначено якісні характеристики рекреаційних ресурсів, створено класифікацію рекреаційно-ресурсних сил та запропоновано комплекс заходів для підвищення ефективності використання туристичного потенціалу області.

Аннотация. Определены качественные характеристики рекреационных ресурсов, создана классификация рекреационно-ресурсных сил и предложен комплекс действий для повышения эффективности и использования туристического потенциала области.

Annotation. The qualitative characteristics of recreational resources were determined, and a classification of resource strength was created and actions to improve the efficiency and utilization of tourism potential of the area was proposed.

Ключові слова: рекреаційні ресурси, туристична інфраструктура, рекреаційне природокористування.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України, коли вплив людини на промисловість, науку та техніку постійно зростає, особливої актуальності набуває проблема відновлення фізичних та духовних сил людей, а також задоволення різноманітних потреб, пов'язаних із оздоровленням і відпочинком. Вирішувати цю проблему мають рекреаційні ресурси – одна з найважливіших складових соціальної сфери України.

Протягом дуже короткого часу рекреаційна географія накопичила достатньо багатий досвід наукових та практичних розробок. Саме тому в сучасних трансформаційних умовах соціально-еколого-економічного розвитку України є необхідність пошуку нових перспективних напрямків розвитку державного господарства. Саме таким є туризм як один із пріоритетних напрямків розвитку, а також євроінтеграція у Європейський Союз. Така національна економічна політика впливає на регіональний розвиток регіонів України, зокрема і Харківщини.

Для Харківської області проблема розвитку рекреаційного господарства є актуальною через недостатню дослідженість цього спрямування. Відповідно до Земельного кодексу України, для цілей рекреації виділяють землі курортного, оздоровчого та туристсько-рекреаційного призначення, хоча, на думку юристів, у галузі господарського права це не є достатнім [1].

Метою статті є економічний аналіз рекреаційних ресурсів Харківщини, пошук перспектив розвитку цієї галузі та заходів щодо раціонального використання рекреаційних ресурсів області.

Об'єктом дослідження є рекреаційний комплекс Харківської області; предметом дослідження – сукупність природно-рекреаційних ресурсів, їх економічна оцінка та раціональне використання.

Підґрунтям формування рекреаційного комплексу є природні ресурси – сукупність об'єктів і систем живої та неживої природи, компоненти природного середовища, що оточують людину, які використовуються у процесі суспільного виробництва для задоволення матеріальних і культурних потреб людини та суспільства, тобто земельні ресурси, надра, води, рельєф [2].

У сучасній медичній практиці важливе місце відводиться бальнеології – лікуванню і профілактиці захворювань мінеральними водами. На Харківщині вони зустрічаються як серед прісних, так і високомінеральних. Найбільш відомими є Березова Балка, Рай-Оленівка, кам'яністі води.

Як фітолікувальні ресурси використовуються ліси, які становлять 12 %, що менше, ніж у цілому по Україні (15 %). Найбільшими за територією масивами є Мохначанський ліс, Тарановський лісний масив, Печенізький ліс. У цих місцях зосереджені основні зони рекреаційної діяльності.

Рівнинний рельєф Харківщини створює сприятливі умови для розвитку пішогодного та велосипедного туризму. Згідно із соціальним дослідженням пріоритетів туристичних ресурсів, важливу рекреаційну цінність мають пляжі. Природно-заповідний фонд, який використовується з рекреаційною метою, нараховує близько 215 територій та об'єктів. Найбільший відсоток заповідності спостерігається в Печенізькому, Зміївському та Чугувському районах області.

Заходами щодо покращення механізмів регулювання рекреаційного комплексу Харківщини є: сприяння створенню підприємств малого та середнього туристичного бізнесу; впровадження кредитного забезпечення підприємствам, які займаються туристичною діяльністю; покращення екологічної та інфраструктурної складової рекреаційного комплексу; розробка нових форм господарських правовідносин органів місцевого самоуправління із суб'єктами підприємницької діяльності у галузі туристичного бізнесу [3].

Підводячи підсумок, хотілося б сказати, що Харківська область має достатньо сприятливі природні ресурси. Але, на жаль, за кількістю відвідувань туристами займає 5 місце серед областей України після Київської, Львівської, Запорізької областей та АР Крим.

Наук. керівн. Петряев О. О.

Література: 1. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>. 2. Вікіпедія –

рекреаційно-туристичного потенціалу Харківської області в контексті євроінтеграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Chseg /2008_5/Yevtushenko.pdf